

SPOŠTOVANI ŠESTOŠOLCI,

PRED VAMI JE NAVODILO ZA PONEDELJEK, 23. MARCA 2020.

NAVODILO ZA DELO:

1. Natančno preberi prvo izhodiščno besedilo in najprej **v zvezek** rešuj naloge prvega dela. Pišeš samo št. naloge in odgovor. Pazi na zapis odgovorov.
2. Natančno preberi drugo izhodiščno besedilo in v zvezek rešuj naloge 2. dela.

Državni izpitni center

**6.
razred**

Četrtek, 4. maj 2017 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Pripravi kodo oziroma vpisi svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili.

Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani, od tega 2 prazni.

N 1 7 1 1 0 1 2 1 0 2

N 1 7 1 1 0 1 2 1 0 3

3/20

PRILOGA

I. DEL

Varnost na spletu

VESELA ŠOLA

1 Splet ni le za preganjanje dolgčasa

Splet je bil prvotno namenjen raziskovanju in znanosti. Tudi danes ga uporabljamo v najrazličnejše izobraževalne namene. Najpogosteja oblika uporabe spletja je iskanje informacij in podatkov z uporabo spletnih brskalnikov. To so računalniški programi za prikazovanje spletnih strani in spletnih dokumentov. Omogočajo nam iskanje informacij, slik in video posnetkov po vseh spletnih podatkovnih bazah. Brez spletnega brskalnika bi bilo brskanje po spletu nemogoče.

Pri iskanju informacij in podatkov moramo biti pozorni. Pametno je, da informacije, ki jih dobimo na spletu, preverimo še kje drugje, npr. v knjigah, pri odraslih. O vsem, kar najdemo na spletu, ni potrebno dvomiti. Zaupamo lahko informacijam, ki jih najdemo npr. na uradnih straneh oz. na straneh raziskovalnih ustanov. Na spletu delujejo številne spletne učilnice, na njem dobimo interaktivno gradivo za pouk in učenje, lahko opravimo tudi tečaj tujega jezika ali pa šolanje na daljavo.

2 Pretiravanje tudi na spletu ni zdravo

Ker je splet ogromen prostor znanja in zabave, nas lahko hitro posrka vase. To pomeni, da na spletu preživimo preveč časa. To se najpogosteje zgodi, če se na spletu zabavamo in krajšamo čas z igranjem iger ali s klepetanjem s prijatelji. Če pri tem nismo zmerni, lahko izgubimo občutek za čas, zanimanje za šolo in druženje s prijatelji. Niso redki primeri, ko postanejo uporabniki spleta od njega odvisni, zato bodimo pri njegovi uporabi za zabavo zmerni.

3 Še kdaj »padeš not«?

Strokovnjaki so ugotovili, da se naši možgani ob spletnem brskanju in zaslonskem branju spreminjajo. Namesto poglobljenega branja se ob nešteto dražljajih, ki nam jih ponuja bogata spletna galaksija, vse bolj površno in težje osredotočamo na eno stvar. Privlačne vsebine in nove informacije prebiramo raztreseno in površno. Zato je bolje v roke vzeti knjigo, ob kateri »padeš not« in zlahka pozabiš na dogajanje okoli sebe.

4 Zmagovalna kombinacija

Pri varnem brskanju po spletu nam pomaga zaščiten računalnik. Del varnosti lahko zaupamo računalniškim programom, pomembno pa je, da imamo na računalniku nameščene protivirusne programe. Virusi lahko na računalniku naredijo veliko škode, najnevarnejša pa je kraja gesel. Priporočljivo je, da imamo za vsako stvar drugo geslo in da naredimo svoj sistem gesel.

5 Aaa, mojo fotko vidi cel planet!

Nad svojimi objavami na spletu izgubimo nadzor v trenutku, ko kliknemo gumb »Objavi.« Ni važno, ali gre za zapis na Facebooku, objavo fotke na Instagramu ali ponesrečen hec na forumu.

Ko objava zajadra na splet, postane »last« vseh uporabnikov spleta, ki jo lahko tudi shranijo.

Znanih je veliko primerov, ko so uporabniki spleta drugim uporabnikom »kradli« profilne fotografije in jih uporabljali za svoje. Zato na spletu veljajo enaka pravila kot v resničnem življenju – če česa ne bi naredili v resničnem življenju, tega ne naredimo na spletu.

6 Kaj pa mobilni internet?

Dostopanje do spletov preko pametnih telefonov se v ničemer ne razlikuje od dostopanja do spletov preko računalnika. Veljajo enaka pravila, opozorila in pasti. Obstaja pa ena bistvena razlika – mobilne naprave nam omogočajo dostop do spletov kadar koli in kjer koli. Tako si lahko krajšamo čas na avtobusu, v čakalnici in med prosto uro.

(Pриrejeno po: PIL, letnik 68, januar 2016, št. 5, str. 42–48, Vesela šola.)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 0 5

5/20

II. DEL

Neža Maurer

VELIK SONČEN DAN

Ves dolgi, zlati dan je Maja
sonce lovila v zrcalo,
zvečer pa je sonce zašlo.
Ves dolgi, topli dan je Maja
pekla peščene potice na bregu,
zvečer pa je legla meglu nad vodo.
Ves dolgi, lepi dan se je Maja
igrala s Tašo, Žežo in Tončkom,
zvečer so komaj ušli pred temo.
Ko spat je legala trudna
in mama ji je odejo ravnala,
je Maja prosila lepo:

»Mama, ko boš jutri nov dan kupovala,
kupi večjega.
Današnji mi je bil premajhen,
tako kot rožasta obleka,
ki smo jo potlej Taši dali,
in beli čevlji,
ki smo jih medvedu čez ramo privezali.«

Še enkrat se je Maja v polsnu obrnila:
»Ne pozabi in kupi velik, velik sončen dan!
Jaz sem velika in sem odrasla majhnim dnevom.«
Potem pa je trdno zaspala,
saj je ves dolgi, zlati, topli dan
s Tašo, Žežo in Tončkom ob vodi se igrala.

(Neža Maurer, Velik sončen dan, Mladinska knjiga 2013, str. 87.)

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

N 1 7 1 1 0 1 2 1 0 7

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Varnost na spletu*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj je namen besedila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Opisati računalnik in pametni telefon.
- B Predstaviti dobre in slabe strani uporabe spletja.
- C Poučiti, kako na spletu objaviti fotografije.
- Č Pojasniti uporabo mobilnega interneta.

(1 točka)

2. Ali je besedilo javno ali zasebno? Obkroži.

javno

zasebno

Utemelji izbiro.

(1 točka)

3. Kaj pomeni naslov 1. dela *Splet ni le za preganjanje dolgčasa?*
Pojasni s podatkom iz besedila.

(1 točka)

4. Kateri podatki s spleta so zanesljivi?

(1 točka)

5. V katerem delu besedila so navedeni spodnji podatki?
Na vsako črtico napiši številko ustreznega dela.

Dostop do spleta na prostem. _____

Doživeto branje knjige. _____

Zasebno življenje postane javno. _____

Zaščita računalnika pred vsiljivci. _____

(1 točka)

6. Kaj je lahko posledica pretirane uporabe spletja?

(1 točka)

7. Kako lahko zagotovimo varnost na spletu?
Napiši oba podatka.

(1 točka)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 0 9

9/20

8. Kakšna je podobnost in razlika med uporabo spleta na računalniku in na pametnem telefonu? Odgovor napiši v eni ali dveh povedih.

(2 točki)

9. Da *nas lahko splet hitro posrka vase*, pomeni, da:

- A s spletom izgubljamo čas.
- B nas splet sprejme.
- C ob spletu pozabimo na čas.
- Č nam splet vzame energijo.

(1 točka)

10. Ali so v podčrtanih delih povedi napake?

Če napak ni, napiši znak ✓, če so, jih popravi in podčrtani del napiši pravilno.

Niti najboljšem prijatelju ne zaupamo gesla.

Na spletu ne objavljam svojo telefonsko številko.

Dobro si je postaviti jasne meje za igranje iger.

(2 točki)

11. Preberi poved.

Brez spletnega brskalnika bi bilo brskanje po spletu nemogoče.

Na ustrezeno mesto napiši pridevnik in samostalnik, ki sodita v isto besedno družino.

Pridevnik: _____

Samostalnik: _____

(1 točka)

12. Preberi poved.

Splet je bil prvotno namenjen raziskovanju in znanosti.

Na ustrezeno mesto v preglednici napiši samostalnike iz povedi glede na spol.

Moški spol	Ženski spol	Srednji spol

(1 točka)

13. Besede v oklepajih postavi v ustrezeno obliko. Ne spreminjaš števila.

Če odpremo (okužena datoteka) _____, bo virus okužil vse naše datoteke.

Nevarnostim se lahko izognemo z namestitvijo (ustrezna programska oprema) _____.

Tako bomo (nevarni virusi) _____ onemogočili vstop v naš računalnik.

(2 točki)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 1 1

14. a) Na kateri besedi se nanašata podčrtani besedi v preglednici?
Napiši ju na ustrezeno mesto.

	Beseda, na katero se nanaša podčrtana beseda
Nekateri uporabniki spleta imajo resne težave, če želijo skrajšati čas, ki <u>ga</u> preživijo na spletu.	
Informacije, ki <u>jih</u> dobimo na spletu, preverimo še kje drugje.	

(1 točka)

14. b) Kaj sta podčrtani besedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Zaimka.
- B Števnika.
- C Prislova.
- Č Pridevnika.

(1 točka)

15. Preberi poved. Vprašaj se po podčrtanih besedah.
Vprašalnici napiši na črti.

Privlačne vsebine in nove informacije prebiramo raztreseno in površno.

(1 točka)

16. Preberi povedi.

Pri varnem brskanju po spletu nam pomaga zaščiten računalnik. Del varnosti lahko zaupamo računalniškim programom.

16. a) Iz povedi izpiši glagola.

(1 točka)

16. b) Kaj je skupno obema glagoloma?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Oseba.
- B Število.
- C Čas.

(1 točka)

17. Preberi povedi.

Prijatelj zanemarja učenje, ker igra igrice na računalniku.

Vzrok izrazi z besedo *zaradi*.
Napiši novo povedi.

(2 točki)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 1 3

13/20

18. Postavi vprašanji, ki bosta ustrezali danima odgovoroma.
Pomagaj si s podatki v 4. delu (*Zmagovalna kombinacija*).

?

Zaščiten računalnik.

?

Računalniškim programom.

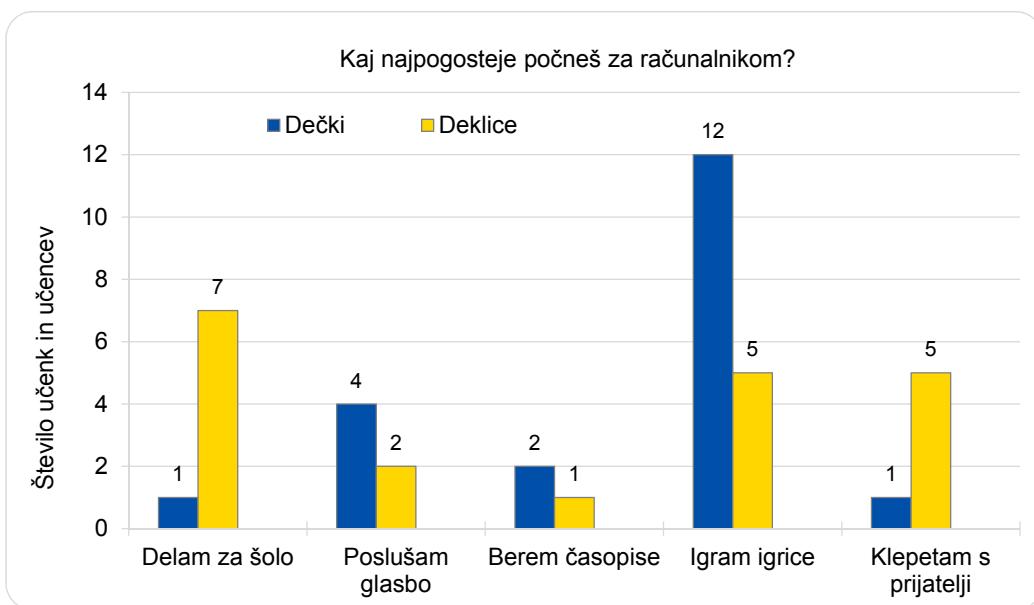
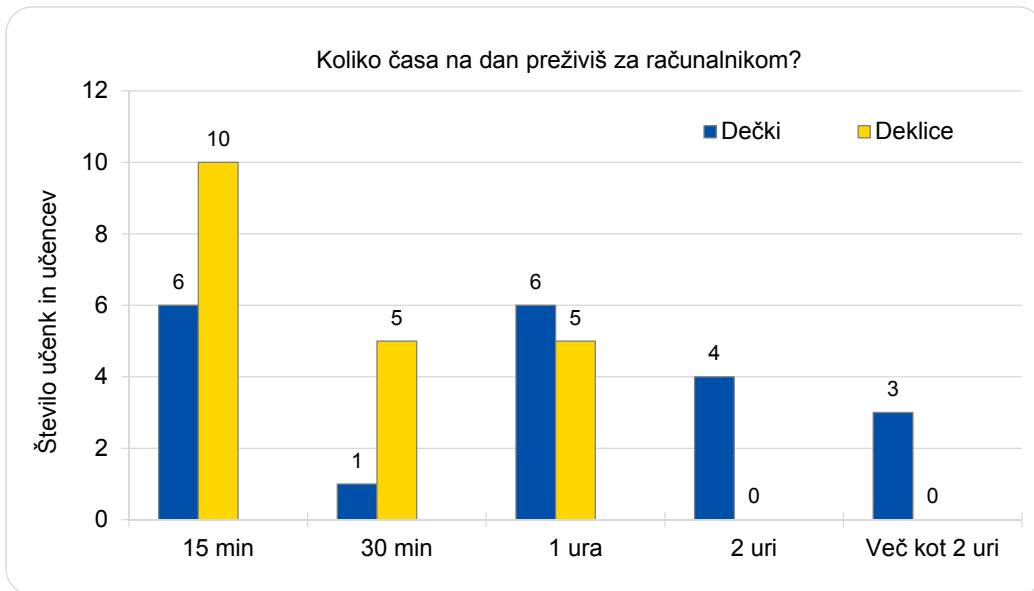
(2 točki)

OBRNI LIST.

19. Na eni od osnovnih šol so med učenci in učenkami 6. razreda opravili raziskavo o uporabi računalnika.

Oglej si grafa in reši nalogo.

N 1 7 1 1 0 1 2 1 1 5

15/20

Podatke v grafih predstavi v zaokroženem besedilu.

V besedilu napiši:

- kaj prikazujeta grafa;
- kdo več časa na dan preživi za računalnikom;
- kaj najpogosteje za računalnikom počnejo dečki in kaj deklice;
- koliko dečkov najpogosteje dela za šolo.

A		3
B		2

OBRNI LIST.

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Neže Maurer *Velik sončen dan*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Izhodiščno besedilo *Velik sončen dan* je pesem. Trditev utemelji z dvema podatkoma.

(1 točka)

2. a) Ali je pesem ljudska ali umetna? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Ljudska.
B Umetna.

(1 točka)

2. b) Utemelji izbiro.

(1 točka)

3. O čem govori prva kitica?

(1 točka)

4. Kaj si Maja želi?

(1 točka)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 1 7

5. S čim Maja utemelji svojo željo? Odgovor napiši v povedi.

(2 točki)

6. Kje se dogaja pesem? Navedi dva kraja.

(1 točka)

7. Kateri besedni zvezi v zadnji kitici kažeta na prijetno razpoloženje? Izpiši ju.

(1 točka)

8. S čim iz prve kitice lahko utemeljiš, da je Majino otroštvo brezskrbno?

(1 točka)

9. Zakaj je Maja trdno zaspala?

(1 točka)

10. Ali je Maja stara toliko kot ti? Obkroži.

DA

NE

Svoj odgovor utemelji s pomočjo druge kitice.

(1 točka)

11. Preberi del pesmi.

*Ves dolgi, topli dan je Maja
pekla peščene potice na bregu,
zvečer pa je legla megla nad vodo.*

11. a) Iz danih verzov izpiši poosebitev.

(1 točka)

11. b) Zakaj je izpisani del poosebitev? Utemelji.

(1 točka)

12. Neža Maurer je znana slovenska pesnica. V šoli ste brali pesmi drugih avtorjev. Kateri od naštetih avtorjev je prav tako napisal veliko pesmi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Leopold Suhodolčan
- B Hans Christian Andersen
- C Boris A. Novak
- Č Astrid Lindgren

(1 točka)

N 1 7 1 1 0 1 2 1 1 9

13. Preberi pesem.

HOČEMO

Ogromna je, razkošna,
tako slastno vabljiva ...
Mi pa smo majhni,
a tako željni, iznajdljivi:
prihulimo se,
skrivaj priplazimo,
se zaganjam, skačemo,
prosimo, jočemo,
rastemo –
samo da torto dobimo!

(Neža Maurer, *Velik sončen dan*, Založba Mladinska knjiga 2013, str. 86.)

Primerjaj pesmi *Velik sončen dan* in *Hočemo*. Napiši:

- ali so želje Maje in otrok enake,
- kako uresničljive so in
- kako bi jih radi Maja in otroci uresničili.

Vsako svojo trditev utemelji.

Napiši zaokroženo besedilo do šest povedi.

A	3
B	2

Skupno število točk: 50

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.